

Teologija Saveza

Savez kao ključ biblijske teologije

29.11.2011.

ferbs2_007.ppt

1

Savez ili Zavjet

- zavjet = savez = διαθηκη = ברית (*berit*)
- Vetus et Novum Testamentum > europski jezici
 - ברית od ברה (1 Sam 17,8)
 - »Vidjet ću, vidjet ćemo« = uglavit ću, uglavit ćemo
 - načelo i mjerilo pred očima, pravilo
 - 1. Odredba
 - 2. Obveza
 - 3. Savez



29.11.2011.

ferbs2_007.ppt

2

Novi savez

- “Ova je čaša novi savez u mojoj krvi” (1 Kor 11,25=Lk 22,20)
 - usp. Jr 31,31 ברית חדשה *b'rit hadaša*
 - “ovo je moja krv, krv saveza” Mt 26,28
 - “ovo je moja krv saveza” Mk 14,24
 - (usp. Izl 24,8 דם הברית *dam hab'rit*)
- “Stari zavjet” 2 Kor 3,14
- „novi savez“ (Heb 8,13), „prvi savez“ (9,15)
 - Savez na Sinaju (Izl – Br)



Posljednja večera
Pascal-Adolphe-Jean
DAGNAN-BOUVERET
Privatna zbirka

29.11.2011.

ferbs2_007.ppt

3

Sveopći Savez s Noom

- Bog govori, ustanovljuje Savez (7x ברית u Post 9,8-17)
 - (hebr. קום *qum* 6,18; 9,9.11.17)
- “moja obveza” בריתי 6,18; 9,8.11.15
- sveobuhvatan
 - Noa i potomci (9,9.11.12.15)
 - sva živa bića (v10.12.15s)
 - zemlja (v13)
 - svako tijelo (v15-17)
- Savez vječan ברית עולם (*b'rit 'olam*) v12.16
 - Heb 13,20
- Znak: “Luk svoj polažem u oblak” (v13)
 - “Mir svoj vam ostavljam” (Iv 14,27)



29.11.2011.

ferbs2_007.ppt

4

Obred Saveza (Post 15)

- “poslije tih događaja...” 15,1
 - Jahve-Gospodin je El El-jon i Stvoritelj c14
 - Ljudski savezi problematični
- Nakon prve molitve v2s i vjere v6
- Rasječene životinje – prijatna ili žrtva? v10.17
 - Usp. Jer 34,18s
- Tvrd san (kao 2,21) i objava:
 - najava egipatskog ropstva i Izlaska v13-16
- Vatra: znak Božje prisutnosti (usp. Izl 3) v17
- Savez riječju (obred = znak) v18
 - “Tvojim potomcima dajem zemlju...”



29.11.2011.

ferbs2_007.ppt

5

Potvrda i znak (Post 17)

- 17,2.4... “Savez” u Božjem govoru
- v1 אל שדי *'el šadaj* – Bog svesilni
- אברהם << אברם Abram >> Abraham v5
 - Otac mnogih naroda (usp. Rim 4,17)
- „vječni savez” ברית עולם *b'rit 'olam* v7.13.19 (usp. Post 9)
- trajni znak Saveza v10-27
 - Za sve



Izraelski biblijski muzej: Abraham

29.11.2011.

ferbs2_007.ppt

6

Bogoslužje i obveza cijeloga naroda

- Otvoreno ponuđena pogodba Izl 19,5
 - *Slušati glas*
 - *Čuvati Savez*
 - “Moja obveza”
- Zajednička, ponovljena odluka 24,3,7
 - Slušanje: stav srca 24,7
- Bogoslužje (usp. 3,18)
 - Krv saveza 24,8
- Knjiga Saveza 24,7
 - Čitanje uz oltar 24,7
- Formula:
 - “Uzeti” *קָח* *laqah*: moj narod, vaš Bog Izl 6,7
 - On će ti biti Bog, ti ćeš mu biti narod Pnz 26,17s



29.11.2011.

ferba2_007.ppt

7

Zadaće

- I. Tekst
 - Formalna analiza (jezik i stil, dijelovi i dinamika, posebnosti)
 - Sadržaj u kontekstu
 - Aktualna poruka?
- II. Knjiga (forma i sadržaj, značenje danas)
- Rok: 10. siječnja

29.11.2011.

ferba2_007.ppt

8

Jošafat i Ezekija

- Jošafat 1 Kr 22; 2 Kr 3; 2 Ljet 17-20
- 3 govora, 4 proroka, 1 molitva u hramu
- Prvo “mobilno sveučilište” kralja Jošafata 2 Ljet 17,7-9
 - *Knjiga Zakona* u uporabi (udžbenik) v9
 - Poučavanje v7,9
 - Sam kralj ide u narod 19,4
- Kralj Ezekija (2 Kr 18–20; 2 Ljet 29–32; Iz 36–39)
 - želi Savez s Bogom 2 Ljet 29,10
 - Obnavlja hram
 - Zapovijeda po Božjim riječima v15



Jošafat i Ezekija, Samostan El Escorial.

29.11.2011.

ferba2_007.ppt

9

Kralj Jošija

- Knjiga Zakona 2 Kr 22,8;
...Gospodnjega preko Mojsija 2 Ljet 34,14 – 622 pr. Kr.
- Pronašao svećenik 2 Kr 22,8,10; 2 Ljet 34,14
 - Prvo Šafan čita 2 Kr 22,8
- Čita kralju 2 Kr 22,10; 2 Ljet 34,18
- Reakcija:
 - razdire haljine 2 Kr 22,11; 2 Ljet 34,19
 - Traži Božju volju v13 /v21
 - Prima odgovor od prorokice v20 / v28
- Cijelom narodu čita *Knjigu Saveza* 2 Kr 23,2; 2 Ljet 34,30
- Sklapa Savez 2 Kr 23,3: on (2 Ljet 23,21) i svi (2 Ljet 34,32)
 - svi u Izraelu služe Gospodinu 2 Ljet 34,22



29.11.2011.

ferba2_007.ppt

10

Savez srca u Jr 31,31–34

- tekst u “Knjizi utjehe” Jr 30s
 - “novi savez” *ברית חדשה* *b'rit hadaša* v31
 - riječ Gospodnja יהוה נאם (4x v31-34)
- obiteljski prostor
 - בית “dom” Izraelov v31,33, Judin v31.
 - braća: אח *'ah* v34
 - bližnji רע *rea* “drug” v34
 - narod: עם *'am* v34



29.11.2011.

ferba2_007.ppt

11

Božja naklonost

- Bog prihvaća zajednicu i priznaje se njezinom
 - “formula saveza” v33
- Božja aktivnost
 - upisuje pouku u srce (Zakon = תורה) v33
- intimno poznavanje Boga: ידע *jada'* v34
- savez utemeljen na oprostjenju סלה *salah*



29.11.2011.

ferba2_007.ppt

12

Živo srce Ez 36,22–28

– Savez kod Ezekielia

- Vječni savez Ez 16,60; 37,26 ברית עולם
 - “savez mira” 34,25; 37,26
 - Međusobna pripadnost
 - “formula Saveza” 11,20; 14,11; 34,30; 36,28; 37,23.27
- “bilježnicu” treba izmijeniti:
“Izvadit ću iz tijela vašega srce kameno i dat ću vam srce od mesa” 36,26
- Treća razina:
 - Škropljenje vodom 25a
 - Očišćenje od idola 25b
 - Srce i duh

